

WATERLAND GANZENLAND 7

Willem van der Waal

Tijdens de strenge winter van 1985/86 werd er een toename van ganzen geconstateerd in Waterland, ten noordoosten van Amsterdam (van der Waal, 1986). Vooral de Kolgans was talrijk. Het grootste aantal Kollen was 600 exemplaren op 7-12-'86. Bij de laatste waarneming op 21-3-'86 ging het om 215 Kolganzen. Blijkbaar is het de ganzen goed bevallen in Waterland, want de jaren erop waren ze opnieuw op de graslanden aanwezig. De maximale aantallen staan in tabel 1.

Tabel 1 Maximum-aantallen ganzen in Waterland 1985-1986

	85/86		86/87		87/88		88/89	
	datum	ex	datum	ex	datum	ex	datum	ex
Rietgans	13-2	145	24-2	73	13-3	1	11-2	5
Kleine Rietgans	7-12	24	22-2	15				
Kolgans	7-12	600	24-2	800	13-3	150	10-2	6000
	16-3	600						
Canadese Gans	10-214-15				14-2	3		
Brandgans	22-2	28						
Grauwe Gans			24-2	4	14-3	775	10-2	236

Van de 73 Rietganzen op 24-2-'87 waren 7 exemplaren van de ondersoort *fabalis*.

Rietgans, Kleine Rietgans, Brandgans en Canadese Gans zijn geen echt vaste bezoekers van Waterland. De Grauwe Gans heeft in het kielzog van de Kolgans Waterland ontdekt. Bovendien broedde de Grauw Gans in 1988 voor het eerste in het gebied: op 16 maart werd een paar met zes jongen gezien bij de Oosterpoel nabij Uitdam. Ook werden al overzomerende en ruiende Grauwe Ganzen gezien; in 1989 ging het om enkele tientallen exemplaren.

Herkomst

De Kol- en Grauwe Ganzen die in Waterland fourageren komen waarschijnlijk steeds uit Flevoland. Daar zag ik op 10 februari 1989 groepen van 150-300 vogels van beide soorten opvliegen om via Marken naar hun grazende collega's in Waterland te gaan. Ook zag ik toen een groep van ongeveer 200 Kolganzen en enkele tientallen Grauwe Ganzen die opstegen van het IJsselmeer tussen Marken en Flevoland en vervolgens naar Waterland vlogen. Zij hadden op het IJsselmeer hun dorst gelest.

Aankomst

Het tijdstip dat de ganzen in Waterland neerstrijken valt samen met dat waarop in Flevoland omvangrijke agrarische werkzaamheden beginnen. Bovendien zat Flevoland juist in die tijd boordevol ganzen. Waterland is een gunstige uitwijplaats. Hoewel, de boeren in Waterland zien de ganzen met gemengde gevoelens arriveren. Al die graseters, dat gaat maar ten koste van de koeien. Sommige boeren verjagen de ganzen, naar de burens om precies te zijn. Ook zwanen worden in Waterland niet altijd met rust gelaten. En dat terwijl het om relatief geringe aantallen gaat. In tabel 2 staan enkele zwanen-aantallen uit de winter 88/89, in tabel 3 de ganzen-aantallen uit dezelfde periode.

Tabel 2 Zwanen in Waterland. Winter 1988/1989

	datum	aantal
Wilde Zwaan	26-12	10
Wilde Zwaan	10-2	33 (24 adult, 9 2e k j)
Wilde Zwaan	19-2	5
Kleine Zwaan	23-2	23
Kleine Zwaan	2-3	12 (7 adult, 5 2e k j)
Kleine Zwaan	7-3	12 (7 adult, 5 2e k j)

Knobbelzwanen werden niet genoteerd, een principekwestie.

Tabel 3 Aantallen ganzen in Waterland. Winter 1988/1989

	Kolgans	Grauwe Gans	Rietgans
26-12-'88	3 a 400	20	
7-1-'89	200		
31-1-'89	160	21	
10-2-'89	6000	236	
11-2-'89	400		5
19-2-'89	4500	210	
2-3-'89	5000	10-tallen	

Waterland blijkt steeds aantrekkelijker te worden voor ganzen en zwanen. Het grijs der ganzen, het bruin der Smienten, het zwart der Meerkoeten en het blauw en paars der woedende boeren geven Waterland ook in de winter een kleurig aanzien. Stap eens op de fiets of als het echt niet anders kan in de auto en bezoek een boeiend landschap in het winterhalf jaar.

Dank

Voor dit stukje maakte ik behalve van eigen gegevens gebruik van die van Jan van Blanken, Piet de Droog, Ton Eggenhuizen, Paul Marcus en Frank Visbeen.

Literatuur:

Waal, Willem van der. 1986 Ganzen rond Amsterdam in de winter 1985/1986. *De Gierzwaluw* 24, p 5-8

Kolgans

foto: René Pop

EEN RECEPT: HOE EET JE HET LEKKERST ROTGANS ?

Willem van der Waal

Als u deze Gierzwaluw leest zijn de ganzen alweer in ons land om te overwinteren. Hopelijk zijn er veel jonge vogels bij, zodat ook de Rotganzen op een gunstig broedseizoen kunnen terugzien. In het verleden had men geheel andere interesses dan een wel of niet goed verlopen broedseizoen, men had een meer culinaire belangstelling! Zo vond ik in een oud handgeschreven kookboek vol ouderwetse recepten ook een manier om Rotsgans, zoals de Rotgans toen kennelijk werd genoemd, te bereiden. Voor diegenen die gewend zijn aan moderne schrijftechnieken, zoals tekstverwerkers, en daarom het oude handschrift niet zo makkelijk kunnen lezen, volgt hieronder een vertaling van het manuscript in de originele spelling van het einde der vorige eeuw. Het voorafje en toetje mag u zelf proberen te lezen, zodat er gedurende de komende koude winterweekenden af en toe een gezellig verblijf in de keuken in het verschiet ligt.

Rotsgans

De vogels moeten witte punten aan de vlerken hebben om jong te zijn; men laat ze 1/2 uur op elken kant koken, braadt ze bruin, voegt melk bij de jus en laat ze hierin nog ruim 1 uur nasnurken.

Ziezo, dat was het recept, eet u smakelijk! Ik persoonlijk adviseer er grote hoeveelheden bier of wijn bij en anders, als alcoholvrije dranken de voorkeur genieten, cola of een ander bruisend drankje, zodat het ganzenbraad er met wat minder moeite in gaat dan het recept doet vermoeden.

En anders is er altijd nog de Chinees om de hoek of de Pizzeria op het plein. U ziet maar.

foto: René Pop